

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.
15.05.2026

Av. Mahmut Tanal
CHP Şanlıurfa Milletvekili

Engelli bireylerin kamusal yaşama bağımsız, güvenli ve eşit biçimde katılımı sosyal hukuk devletinin temel yükümlülükleri arasındadır. Ancak Türkiye'de başta kaldırımlar, rampalar, toplu kullanım alanları, kamu binaları, park alanları, üst geçitler ve toplu taşıma güzergâhları olmak üzere birçok alanda erişilebilirlik sorunlarının devam ettiği yönünde yoğun şikâyetler bulunmaktadır.

Özellikle engelli rampalarının standartlara uygun yapılmadığı, bozuk veya kullanılamaz durumda olduğu, kaldırımların işgal edildiği, engelli park alanlarının amacı dışında kullanıldığı ve birçok kamu binasının fiilen erişilebilir olmadığı ifade edilmektedir.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile kamu kurumlarına ve yerel yönetimlere erişilebilirlik konusunda açık yükümlülükler getirilmiş olmasına rağmen; denetimlerin yetersiz kaldığı, erişim engellerinin uzun süre giderilmediği ve engelli vatandaşların başvurularına hızlı çözüm üretilmediği yönünde ciddi eleştiriler bulunmaktadır.

Engelli bireylerin yaptığı başvuruların ne kadar sürede sonuçlandırıldığı, erişim engellerine karşı etkin müdahale mekanizmalarının bulunup bulunmadığı ve denetim süreçlerinin gerçekten işletilip işletilmediği kamu yararı açısından açıklığa kavuşturulmalıdır.

Anayasa'nın 10'uncu maddesi eşitlik ilkesini düzenlemekte; engelliler lehine alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılamayacağını hüküm altına almaktadır. Ayrıca Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi uyarınca Türkiye'nin erişilebilirliği sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye genelinde erişilebilirlik standartlarına uygun olmadığı tespit edilen kamu binası sayısı kaçtır?
2. Son 5 yılda kamu binaları, kaldırımlar, rampalar, üst geçitler ve toplu kullanım alanlarına ilişkin kaç erişilebilirlik denetimi yapılmıştır?
3. Erişilebilirlik yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kamu kurumları, belediyeler ve özel işletmeler hakkında kaç idari işlem uygulanmıştır?
4. Engelli rampalarının standartlara uygun olmadığı veya kullanılamaz durumda bulunduğu yönündeki şikâyetlere ilişkin Bakanlığınıza son 5 yılda kaç başvuru yapılmıştır?

5. Engelli park alanlarının amacı dışında kullanılması nedeniyle son 5 yılda kaç işlem veya ceza uygulanmıştır?
6. Kaldırım işgali, bozuk rampalar, erişim engelleri ve benzeri şikâyetlerin ortalama çözüm süresi ne kadardır?
7. Engelli bireylerin erişilebilirlik başvurularının hızlı şekilde sonuçlandırılmasına yönelik özel bir müdahale veya takip sistemi bulunmakta mıdır?
8. Belediyelerin erişilebilirlik yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği hangi kurum tarafından denetlenmektedir?
9. Şikâyetlere rağmen uzun süre giderilmeyen erişim engelleri nedeniyle herhangi bir kamu kurumu veya belediye hakkında idari işlem uygulanmış mıdır?
10. Kamu kurumlarının, belediyelerin ve toplu kullanım alanlarının erişilebilirlik performansına ilişkin kamuoyuna açık bir değerlendirme sistemi bulunmakta mıdır?
11. Türkiye’de engelli bireylerin kamusal alana bağımsız erişimini sağlamak amacıyla yeni bir yaptırım, denetim veya zorunlu standart düzenlemesi planlanmakta mıdır?
12. Engelli bireylerin erişilebilirlik sorunlarının hızlı biçimde çözülmesini sağlamak amacıyla Bakanlığınızın somut eylem planı nedir?